WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

СРПСКИ СИОН

Год. XVI. Број 7.

ЗВАНИЧАН ЛИСТ ПРАВОСЛАВНОГ СРПСКОГ АРХИЈЕРЕЈСКОГ СИНОДА МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ ЗА ДУХОВНЕ, ЦРКВЕНЕ И ЈЕРАРХИЈСКЕ СТВАРИ.

У Ср. Карловцима у суботу 15. Априла 1906.

ЗВАНИЧНО.

Рукоположени.

Његово Високопреосвштенство Господин Епископ Бачки *Митрофан Шевић* благоизволео је свршенога богослова и конзисторијалнога бележника епархије бачке *Владислава Јанкулова* чино и правилно рукоположити у Новоме Саду у светођурђевском храму дана 26. марта (8. априла) 1906. за *ђакона*, а 2. (15.) априла и. г. за *презвитера*.

НЕЗВАНИЧНО.

Прилози

ИСТОРИЈИ ОДНОШАЈА НАШИХ С РУМУНИМА У XVIII ТОМ ВЕКУ.

Од **Радослава М. Грујића.**

(Продужење.)

3.

1735. Новембар 18.

Посланица митроп. београдског Викентија Јовановића ердељским правосл. Румунима, у којој им јавља, да им шиље крушедолског владику Никанора Меленијевића, да покупи милостињу за издржавање новоустројене илирске регименте.

Викентије, Божијеју милостију, и прочаја.

Благоговјејним свјашеником свјатјеј цркви брашовскоj и вашему господству честним, закљатим, и вејем православним Христианом — нашим во Христје синовом љубезним, от всесилнаго Бога благадат и мир да будет с вашим господством, от нас же молитва и благословеније.

Понеже силниј наш цар благоизволил (како не двоим да и в. г. јесте разумели) оставити нам да сотворим от нашего рода Илирикорасцианскаго једин регимент реголирт за своју царску службу, иже не малу чест и добитак временом може донести всему нашему православному народу, — потребовало нуждоју и усердијем радити, да исполним оно что познаем бити нам јако рјехом на ползу. Но трошак на потребу и службу сицевују, будући паче сили нашеја, надлежит нужда воспоможенија всему нашему православному народу. О којом собранији воспоможенија сего, их царскоје величество умилостивилисја подати декрет да може учинитисја оноје собраније, јакоже и здје в државје в. г. пославше их ек-

селенцији Генералу Губернатору да даст слободу. Того ради нарочње посилајем в г. нашего в Христа брата Богољубезнаго госп. Епископа Крушедолскаго кир Никанора Мелетијевича, которий јегда достигнет там в. г. желајем јако љубезних синов Васа, да добрје јего примите уердијем понуждајеми. А у свем в. г. да сотворите оноје потребноје собраније воспоможенија; купно со всјеми во всеј држављe колико скорјеје и спорно посиље может бити, понеже иждивеније и долг јест велик и мног. Подобње да соберете и от свјашченикоѵ оноје обичноје дајемоје преко године Архиепископу, јако подчињени сушче под послушанијем сеја свјатија и Богохранимија Архијепископији, јејаже окрмитељ волеју духа Свјатаго јесм ми. Идјеже тако поступајушче и увјешчајемиј пошиљем всјем вам молитву и благословеније.

Бјел. 1735. Новемр. 18.

М. П. Викентиј Јоаннович

(Савремени превод с румунског* — М. П. А. К.

4.

1735. Децембар 18.

Владика крушедолски Никанор Мелентијевић — уређује односне црквено управне односије међу православним Румунима у Ердељу.

Никанор Божијеју милостију свјатија восточнија, апостолскија и католическија цркве православниј Епископ Крушедолскиј.

Смиреније наше пишет в Богоспајемују варош Брашов, сирјеч в „Шкеј“, храма успенија пресвјатија Богородици, и свјатому Архијереју и чудотворцу Николају, такожде и иним церквам и селам в Државје „Бърсїй“, јаже держатсја от сеја свјатија цркве Брашова и подчинене сему протопопијату: перво благоговјејним јереом и благородним господам Гочманом, честним закљатим и купцем, и всјем обшче православним Христијаном, синвом свјатија Апостолскија и католическија цркве восточнија, нам в дусје свјатјем приснољубезним синовом, милост, мир, и всеблагополучије от Господа Бога вам желајем и молитствујем.

При том обзнањујем ваше госпотство всјех, понеже преосвјашченејши и премудрјејшиј госп. Архиепископ и Митрополит наш госп. Викентиј Јоанович восхотјел и наредил нас в сих странах за всју наредбу и оправљеније свјатија цркве и свјашчеником да посмотрим и совершим по правилам и обичајем свјатија цркви восточнија. И сице посмотрив, со всјеми обшче, купно со свјашченики и честними трговци обрјетајушчимисја в сеј честној веси Брашова, такожде доброју волеју благоговјејњејшаго протопрезвитера кир Флора, посмотрев и видјев старости и немошчи јего, да није мошчен от ниње и в напред старатисја црковију и службоју, јаже надлежит протопопу; и тако он сам молилсја прошчение и благословеније от нас, да отступит протопопства. И сице, самоволње и хотјенијем иних јереов и варошанов, посмотрили, и избрали, и наредили, и благословили сего честнаго и благоговјејнаго свјашченика кир Радула Тјемп, да будет вам протопрезвитер от ниње в будушчеје, јакоже здје јереом и мирскимподобње и в сеј државје Берсеј. За всја дјела и оправљенија црковнаја и свјашче, ническаја подобње и мирскаја, которији судове надлежит свјатјеј цркви, да старајетсја и добрим благоговјенијем и усердијем по правилам свјатих апостол и нареженим Свјатих Отец. И добрим смотренијем да исправит всја та јаже приликујут протопопу; такожде и свјашченикоѵ всјех, јакожо здје в вароши Брашова објетајушчихсе, сице и котори сут в иних црквах в државје Берсеј. И да познајете от ниње и в пред сего вишеименованаго протопопу кир Радула, тако вас увјешчајем и повељевајем вам, всјакоју честију и благоговјенијем да почтите јего, јако настојатеља и старјејша между вами попечитеља. И ашче случитсја, да кто против јего станет протопрезвитеру, један сицевиј будет лишен чести свјаш-

* Под бр. 301. ex 1735. — у митроп. патр. Архиву у Карловцима — налази се овај акт у савременом влашком препису са оригинала.

www.u

ченства. Протопопу же повељевајетсја от нашего смиренија, никако да не дерзнет протопоп сам без свјашченика судити једнога свјашченика или мирска, развје купно с нарежденим епитропом кир попом Теодором и иним свјашченики от вароши и гочмани црковними. И ашче случатсја њекаква дјела велика, котораја не возможет протопоп со свјашченики разрјешити, за сицевоје дјело подобајет обзнанити Архиепископа или Епископа. Такожде доходак и дар обичниј что подобајет Епископу на годину от јереов, протопопа на обичноје времја, да может собрати и идјеже приликујет да пошљет. Такожде паки что јест бил обичај за доходак на страну протопопску, како бил до ниње, сице заповедамо и от селе напред да будет исполн без всјакога умаленија. Ино мир Христов и покров пресвјатија Богородици и наше Архијерејскоје благословеније, да будет со всјеми вами.

Дато во вароши Брашов в љето 1735., Декемвр. 19.

М. П. Никанор Мелетијевић

(Саврем. превод с румунског* — М. П. А К.)

5.

Владика крушедолски Никанор. иред иолазак свој из Брашова, иоучава иравосл. народ румунски у Ердељу, како да чува своју иравославну веру и живи ио науци Спасишељевој.

Никанор Божијеју милостију, и проче.

По заповједјех и поученијах Господа Нашего Исуса Христа и наставленијах, что вам и прежде јесм дал, ниње хотјај ити помошчију Божијеју, паки научение и заповјед вам остављају, не нову заповјед, но заповјед стару, коју сте имали от почетка и може бити и слишали ју.

1. Вјеру православнују јакоже до ниње и от селе в будушче да држите крјепко.
2. Љубов да имате један к другому, перво свјашченици, паки и инии.
3. Инати, зависти, вражди, оклеветанија в вас да не находјатсја, јако тјех ради приходит гњев Божији к синовом противним.
4. Без љености свјатују и Божественнују црков да чувате, понеже љењост на сицеваја јест грјех смертниј.
5. Инаја дјела зла, гордиња Сребролубије, блуд, зивист, љеност, пијанство, мерзост и прочаја да оставите; ашче кто та имат, и в мјесто тјех, понудитесја исполнити добрими дјели.
6. На всјако времја исповједанија јест потребно, и најпаче в времја свјатаго поста, изрједнејеже великаго, да промотрите мали и велици от 8 љета да неостанет ни један не исповједан.
7. Такожде ученија свјатаго Евангелија и Свјатих Отец, која будут вас научити и заповједати вам свјашченици, свја да сохраните.
8. И кто от свјашченикова, или от мирских сиј жител здјешниј Брашовскиј, и в всју земљу Берсеј, црквам јаже содержатсја от цркви Брашовској, не будут послушати, ниже хранити ученија више реченаја, и ина поученија јаже правила повељевајут, сиј аз послат лице јего свјатини оцу митрополиту, и аз остављајут пречестнаго протопопу кир Радула тјемже да научит, да испитујет всја дела закона православнаго, и оних коториј несохрањат и непослушат праве заповједи, да их может наказати и исправити, јако правила повељевајут.
9. Знамењија свјатаго крста, да научите љепше изображавати на себе.
10. Всја деца от 4. или 5. љета, да их родитељи научајут приходити в цркву и да их учат да знајут Оче наш и Вјерују и инија молитви и ученија Божественнаја, која приликујут правим Христијаном.
11. Ино за сије злоје и Богомерскоје дјело чарованија, бајанија, везанија дјаволскаја, која јесм разумјел да обретајутсја и здје, да та оставите и покајавшесја и исповједавшесја, и оставлше та, да будете прошчени. Но котории будут се држати таковим дјаволским художеством, тако-

1735, Децембар 28.

* Препис оригинала налази се под бр. 301. ех 1735 у М. П. А. К.)

WWW.UNILIB.RS

вих кленем и отлучајем, а послушајушчим заповједи наше и исполњајушчим, благодат, мир и все благополучије желајушче молитствујем. С сим остају вам всјем благохотниј.

В Брашовје 1735. Декем. 28.

М. П. Никанор Мелетијевич

(Савремени превод с румун. — М. П. А. К.)

6.

1741., Јуни 27.

Патријарх Арсеније IV. Јовановић, одговара православним румунима у Ердељу на њихове молбе: да ће се постарати невољи њиховој лека наћи; да ће питање о јурисдикцији његовој над њима, коју они тако желе, изнети пред народно-црквени сабор и т. д.

Арсеније Четвертиј Божијеју Милостију Архиепископ Пекскиј и Патриарх всјех православних Христијан Славеносербских, Болгар. и прочаја.

Всјем Благоговјејним протопопу и иним свјашчеником, купно и обшче братијами, честним жителем от Болгарији Брашовској, нам в Дусје Свјатјем љубезним синовом, благодат и мир буди в. г. от Бога вседержитеља, от нас же молитва и благословеније. Писаније в. г. от Јунија 4. нам послатоје, није пријахом, и јаже в њем содержимаја, добрје јесми разумјели. За свјатиј олтар что се нудите свршити, похваљају усердије, и радујусја ожидаја оноје свршеније, да знам, како глаголете по должности, коју имате, и ми вам абије будем послати благословеније да се может служити Божествената жертве. Подобње за депенденцију онија свјатија цркве, јакоже вам сотворихом извјестије прежде, будет јављено на обшчеје наше собраније, посљедујушче, јакоже и написахом вам, за друге тјагобе и страданија что там терпите, доволно јесми извјестни от нашего сина во Христје гос., логотета Владула Малаеска, за које не малу бољезн имами, и молимо Бога. да нам да времја и начин, да возможемо вас утјешити. По сих молитствујушче вам от милостиваго Бога избављеније душевноје, и благополучни сукцесори — посилајем вам отеческоје благословеније всјем обшче.

В Ви'ење 1741. Јун. 27.

(Саврем. превод с румун. — М. П. А. К.).

7.

1757.

Писмо православ. ердељских Румуна митрополиту Павлу Ненадовићу — у коме му сликају бедно стање своје и невоље љуте, које од државних власти и унијата подносе ради своје православне вере, — те га моле, да им пошаље православног епископа српског закона из Карловаца и да их заштити од насиља њихових непријатеља.

Преосвјашчењејши госп., госп., и прочаја.

О сем жалимо и плачемо ми Власи обрјетајушчисја у Ердељу и труждајемсја содержати закон восточни и от толикаго наказанија невјеми и что да сотворимо, от которих будем и писати понеже всја неможем писанију предати. Јако во сије љето во Цвјетоноснују Недељу в полуношчи послал јесте фебиров от Винци за једно 20-т Мажара, и ударили прежде у Себишел и свезали стражу, која чува краину селскују, да би нејавили кому; и отишли неунитскому попу, а необрјетшега все что в домје нашли отнели: 74-тири ведра вина и 2 вола и 2 сандука с халинами оставивше саме зидове голе и отишли на Сешчор будући да су близу куће. И паки свезали стражу от краине селске, да не изјаве. И отишли једному попу неуниту, и њега ненаишли дома, и глобили га вземше 100 ведра вина и все что су нашли. И отишли другим двум поповом неунитом, обадва во једином двору. И обоих свезали и били и разбили им фуруне и били их во смерт и жени их, и вукли их за косе по земли у путу до бировског дома, и свезали им руке наопако, мале шчо се нису распали. И није им то било доста, но и везаних били, и видјевше они таковиј немилостивиј бој почели викати, да су Хрсузи дошли у село и људи скупили се. А мажари видјевше људскоје

собраније дали ватру на људе из пушака и викали солгубирова: Јиждел, и почели ударати с буздованми и ћјулумци на људе. Они же видјевше, да на них ударају взели каменије и на них бацили и двоицама разбили главу и тако побегли и нас оставили мажари. И синови унитских попов убуклисја у плаветне халине и помешали се с Мажари. Потом отишли људи до солгабирова и помирили се, да му даду 50 фор. После тога дошао фибиров с 60 Мажара и два дни јели и пили, колико им воља била. По том послал реченij фибиров и дигнул 400 или 500 људи и дошли на она два села, и свезали 7 људи от Сечора и 5 от Себишла и свезаних руки и ноги послали у арест у Риор и тамо срјели се с множеством људеј, которији вратили се натраг. И паки послал тој биров 60 људи на она два села и јели и пили један ден и ноћ. И паки послал 36 Немаца у Пјаток Пасхи и људе насиловали и взјали причашчениje от унијатских попов. И пушками стали над нама до Вторника. Ишчет многу глобу от људеј фи биров реченij. По том у Жини столици Сибинској Марта месеца 3 ден послала велика Дикастерија Сибинска Волтхитер две катане у Жину и ухватили људе колико могли. Разбијали врата у три човека: Мано Брча, Мога Брсл и Филимону Боје и гдје наишли врата затворена отворили и пустили унутра пси и свиније и кварили што су находили по кућах. И то да се зна како Жина служи половину у вармеђу Белиградску, а полак Сибињу. И послали от вармеђе на цвјетоноснују недјелу Солгабиров от Сагатин Јанеди 20 катана; сваки имјел једну пушку, два пишчоља и сабљу и све стрељали и јели шчо су нашли, понеже људи побјегли вси из села страха ради темничнаго, и шчо не могли јести и пити отнели са собом. И паки да се зна у месецу Јануарију что било у Меркур и Појан у 14-т дни; ухватили Букора Опра и отнели га у Меркур у арешч и 7 недјел држали га. И приходили слуги от Столици у Појан ухватити људе, да них у арест отведу, и сву зиму људи бегали по шуми, тешко њима. И потрошили 20 фор., и све сије поднели за закон наш гречески. И молимо се и паки молимо, да се умилостиви височајша наша кралица, в. преосвјашч. Архиеп. и Митрополит Павел, да нам даду Архијереја из Карловца нашего закона Сербскаго и Греческаго, восточнија цркве. или да нам отворе митарства, да идемо гдје кто может, да држимо закон наш; за не шчо год приходи нама от височајше наше кралице все с радостију примамо, и паки будемо примати, точију да се умилостиви, да нам даст Архијереја Греческаго нашего закона из Карловаца. Друго: бившиј једин инок неунит у предјелу Чора от вармеђе Белиградске; начинил тој калуђер малиј скит между шумом за једину миљу далеко от села. Тамо обитал и молилсја Богу о својеј души. Ни сије могло се терпити. Но ва недјељу цвјетоноснују у очи понедељника дигао се фи биров от Винци с 12 Мажара и пришел силом у ноћ с ташчанијем, и свезали у Тертар бирова и заклете. И пришли у Чора и паки свезали бирова и заклете, и насиловал их и плашил. И отишли на онај скит, а калугер имал стражу и ошчутив стража возвестила и отишао у шуму и тако избавио се. С ним же били троје или четворо деце ученија ради за душу; и једно дете вратило се да узме свјатија икони, а гонители терчали и бацали пушке за ним и једва измакло се у пустињу и нису га ухватити могли. И дошли у цркву и почели најпре кварити свјатиј олтар и зид, и уљезли у цркву и тамо покварили; после тога у келији и тамо тожде учинили. После тога дошел исправник онога мјеста идјеже била та црков, которође јест немешко госпожи Солцој из Темишвара, и их величество метнули протекцију да недира никто, ни погази оно мјесто, и да неимаду никакву невољу, само к њој да иду у двор. И кад је стигал исправник и питал них, којим повеленијем кваре и чесо ради. Они отговорили: да по заповеди краљевској кваре. И тако остала Божаствена свјатаја црков разсипана и покварена до днешнаго дне тако находисе. А калуђер јако немошчен

от старостм, и има јако 70 љета, и тако лежи сокровен, да не знаду за њега ни пријатељи страха рада врагов и завистников. (Наставиће се:)

(Саврем. превод с румунског* — М. П. А. К.)

* Влашки ориг. налази се под бр. 72. ех 1757.

Говор

протојереја **Димитрија Руварца**, на погребу окружног земунског протопрезвитера и пароха **Јефтимија Вукадиновића**, у св. богородичној цркви земунској 6. (19.) Априла 1906.

Вечном закону Божјем: да ко се једном роди, да тај и умрети мора, — неко раније, а неко доцније —, који закон не познаје ни у ком случају, нити зна за какав изузетак, као што врло често бива код закона што их појединац човек или људи или власти доносе, да их обично ни сами или савесно не врше, или их примењују по својој вољи, личностима и користи, и изигравају, због чега се у свету и догађају толике силне неправде, незадовољства, несреће, па не ретко и изазивају ужасне побуне, крваве ратове са ужасним последицама по читаве народе и државе; и ти се мили наш покојниче, добра и честита старино, високопречасни Господине окружни земунски протопрезвитеру и пароше овог св. храма Божјег Јефтимије Вукадиновићу покори други дан васкрса у вече.

И као што ти беше мили покојниче живот тих и миран, тако те и смрт постиже са свим тихо, мирно и изненадно, без икаквих болова и мука, као што многе с њима постиже, у чему се према твојим годинама и приликама огледа само милост Божја, и као награда за оно, што си давно изгубио, т. ј. свога верног друга, која би те у случају дуге и тешке болести могла неговати својски и искрено, што је у стању мужу учинити само добра и паметна супруга.

И ако ико, а оно Ви поштована децо милог нашег покојника, имате повода и узрока да сте благодарни тој Божјој милости, прво с тога, што Вам је мили родитељ дочекао тако леп век, увек здрав и чио, а друго што ви сви имајући своје позиве и места, да га у случају дуге и тешке болести његове, не бисте могли неговати и дворити и бар у неколико заменути ону негу, коју би му Ваша поштована умрла мати могла пружити, да јој суђено беше, да га преживи.

Мили наш покојник, рођен 20. Јануара 1833. у бачком селу Силбашу од сиромашних родитеља, ковача, још као мало сеоско ђаче показиваше вољу и љубав к свештеничком чину, те по свршетку основне школе у месту рођења, даду га родитељи — усиљавајући се — у гимназију врбашку, у којој беше у то доба знаменити директор и професор Годра, коју с одличним успехом сврши, и још као гимназиста појао је у цркви за певницом.

По том сврши са одличним успехом 5. разред у Осеку, 6. у Бају, филозофију 7. и 8. разред у Пешти.

По свршетку филозофије, дође мили наш покојник у Карловце у богословију, коју такође с одличним успехом сврши.

Дошавши у богословију, одликовао се мили наш покојник како својом озбиљношћу, животом и спремом од осталих својих другова школских и уживаше необично поштовање и од својих професора и од другова и од карловачког грађанства.

Као дете, који сам дошао оне исте године у Карловце у немачку основну школу, које је дошао и мили наш покојник у богословију, сећам се и данас живо, како смо и ми малишани имали велики респект од њега и са страхом скидали му капу кад бисмо га где срели и на часу пјенија, већином гледасмо у њега, чудећи се његовој озбиљности и достојанственом седењу.

Мили је наш покојник још као богослов изишао на глас и о њему је још од оно доба српство водило рачуна, а томе је допринео доста и његов говор, што га је говорио 1853. при погребу јединца Васе сина бачког владике Платона Атанацковића, који је говор штампан био у „Седмици“.

По свршетку богословије, буде мили наш покојник изабрат у Кању за учитеља, за тим после кратког времена постављен за професора у српској новосадској гимназији, коју је дужност на велико задовољство у-

www.unilib.rs

праве и патроната од 1857. па све до 1862. отправљао.

1860, 7. Нов. буде рукоположен за ђакона, затим за свештеника и по напуштању професуре за администратора прво мошоринске, а за тим врбашке парохије, где је отправљао и катехетску дужност у нижој гимназији.

Када се оно 1870. смрћу овдешњег протопрезвитера Аврама Живановића, упразнило место окружног протопрезвитера и пароха овог светог храма Божјег, које се имало избором попунити по недавно ступившем у живот кр. рескрипту од 10. Авг. 1868., и ако се на то место пријавило много тражилаца, а међу њима и један озбиљан му ривал, који је више година овде и као учитељ, ђакон и капелан, а и својом умиљатошћу, изванредно лепим појањем и певањем и својим дивним служењем стекао врло велики број угледних грађана за своје пријатеље и поштоваоце, а уз то и играо на народном сабору и аутономном пољу једну од првих улога међу свештеницима; ипак већина изборне скупштине, не хтеде се на све то обзирати, — што нам данас у добу данашњег нашег партизанства, где се при сличним изборима поглавито и скоро једино гледи на „своје људе“, изгледа чисто невероватно —, него од најчеститијих 2. Априла 1871. изабра најчеститијег, нашег милог покојника за протопрезвитера и пароха.

И тим својим избором — првим у карловачкој митрополији по ступању у живот поменутог кр. рескрипта — јасно показа земунско српско свесно грађанство — скупштинари —, свештенство месно и из протопрезвитерата и изборници општина из протопрезвитерата, да је наш народ достојан, што је наша јерархија и народни сабор тако велико право пренео на народ српски карловачке митрополије, који је избор у српству изазвао велику радост и поштовање спрам изборне скупштине.

Дошавши мили наш покојник овамо у Земун 1871. за протопрезвитера и пароха, од првог дана свога протопрезвитеровања и пароховања па све до своје смрти, не само да је и у овом св. храму Божјем и осталим земунским храмовима, врло често — а особито у млађим својим годинама — проповедао реч Божју, те тиме вршио једну од најважнијих свештеничких дужности, него и по селима свога протопрезвитерата у датим приликама, а тако исто, није ни једну прилику пропуштао где је и кад је требало какву високу личност или ког знаменитог Србина кад би овамо дошли, да их поздрави, било у име српског свештенства и народа, било у име овдешњег грађанства, или где се требао чути и српски глас, а да их није достојанствено поздравио и дао маха чувству свога српског осећаја, што је све ишло само на понос и похвалу како нашег српског свештенства а особито земунског протопрезвитерата, тако исто овдашњег српског грађанства и у опште и нашег српског народа, који имађаху онако спремног проповедника и говорника и који га знадоше поставити на онако узвишено место, за које се иште спреман и дорастао човек.

А тако је исто мили наш покојник много и много пути са овог св. места износио врлине и заслуге не само овдешњих заслужних умрлих Србаља и Српкиња и добротвора, него и појединих српских заслужних великана и добротвора, којима би овдешња српска црквена скупштина приредила свечани парастос.

А мили је наш покојник, вршио ту своју свештеничко-проповедничку дужност и као свештеник бачке епархије, што му је такође допринело, да је изишао уз остале своје књижевне радове за рана на глас.

Мили је наш покојник уз многе говорене беседе и чланке, што су излазили у повременим богословским листовима, написао и издао „Одбрану православија“, у којој је књижици опроврrао нападање отпадника од православија бившег српског свештеника Јована Чокрљана; „Молитвеник на потребу православним српкињама“, превод са црквено-словенског језика на чисто српски, у ком је он био изврстан зналац. А од свију његових књижевних радова, најзнатнији му је и најтрајнији рад „Духовне беседе“, што их је издао у посебној књизи.

Какав је пак био вешт говорник и про-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

поведник мили наш покојник; то понај боље знамо сви ми, који смо га чули говорити.

Какве су пак његове беседе и каквим су чистим језиком састављене, показују његове штампане „Духовне беседе".

Мили наш покојник знао је ове језике: црквено-словенски, немачки, мађарски, латински, грчки, а знао је доста добро и руски, што је заиста у данашње доба велика реткост међу српским свештеницима.

Дошавши овамо мили наш покојник у најмужаственијим и најбољим својим годинама, пун одушевљења за рад а уз то потпуно спреман за окружног протопрезвитера и пароха, имао је одмах из почетка доста посла око уваћања у живот поменутог кр. рекрипта. Те како је дата нашем народу истим рескриптом автономија на црквеном и просветном пољу, била нова установа, за чије уваћање у живот и спроваћање не беше много ни дораслих свештеника, а камо ли по сеоским општинама световњака, а и сам његов претходник блажене памете честита душа Аврам Живановић, ком нека је као многогодишњем пароху овог св. Храма Божјег вечити спомен и слава, као стар човек и одрастао у добу абсолустичко-јерархијском, не беше у стању да га у живот уводи и спроваћа, уз то пак како наше средишне власти, па ни сам сабор не постараше се за спроваћање у живот поменутог рескрипта, те не издадоше скоро никакве проведбене наредбе за онако многа нејасна наређења у самом рескрипту; није чудо, што је по публиковању поменутог рескрипта наступио у земунском протопрезвитерату прави хаос, из ког је морао мили паш покојник да створи ред.

Примивши мили нам покојник у своје руке управу протопрезвитерата, први му посао беше да се по рескрипту уреде по селима црквене општине, чије је председнике и свештенике сваком приликом упућивао како треба да у њима раде, те би све опажене мане и неуредности лепим начином исправљао, и врло је ретко и то кад се не хтеде из пркоса његов савет и поука послушати и извршити, пријављивао неуредне надлежној власти.

Због тог лепог својства, а и с тога, што наш мили покојник не беше онакав протопрезвитер, као што их је бивало, да што год где што чују, да то одмах дојаве своме дијецезану, а понешто кад-кад и дометну, не би л' им се само што већма умилили и додворили, због чега је многи невини свештеник — и не знајући зашто и кроз што — био гоњен од свога дијецезана и запостављен.

Мили наш покојник није то никад чинио, прво с тога, што је он био карактеран и поштен човек, те му поштење и образ не допушташе да такав буде и да то чини, а друго с тога, што је и на себи искусио последице таквог дошаптавања од разних бездушних дошаптивача, на којима Земун није никад оскудевао.

И због те лепе црте милог нашег покојника, сви данас живећи свештеници земунског протопрезвитерата и црквено-општински часници за време његовог протопрезвитеровања, сећа ће га се целог свога живота с благодарношћу, пошто он ако не беше у стању да коме помогне, није шкодио никоме.

Као парох овог св. храма Божјег, у ком скоро пуних тридесет и пет година приношаше Богу безкрвну жртву, и обављаше више од двадесет година сам све свештеничке дужности, беше мили наш покојник савестан и тачан свештеник, и ако су се на икога, нису се могли на њега потужити његови парохијани да их је глобио и узимао за обављене им дужноси и оно, што му не припадаше, поред свег тога што је врло често бивао у незгодним материјалним околностима.

Мили наш покојник дошавши овамо за протопрезвитера и пароха из села са врло слабе парохије, са ситном децом а и са дугом, уз то пак не имајући слободног парохијског стана, до ког тек пре неку годину дође, а за ким је тежио за цело време свога протопрезвиторавања, не имаћаше много година више од 200 Круна у име станарине, а за ту своту не могаше подесног наћи стана, него мораде од своје мале плате за њега дометати; сесија пак парохијска много година не ношаше више аренде од 400 Круна, а плата му за цело време не беше више од 1400 Круна, ра-

није се мучио и злопатио с великом породицом и школовањем деце, него да га парохијани прозову грабљивцем, и не хтеде тражити бољи и већи протопрезвитерат, до кога је лако могао доћи пошто су га неки нудили и молили да им дође за протопрезвитера.

Несебичност милог нашег покојника огледа се и у томе, што и ако је и он имао право по рескрипту на прописану пуну сесију парохијску, не хтеде тужити општину и тражити накнаду за онај мањак, а тако исто и ако као окружни протопрезвитер с правом могаше тражити да ужива парохију прве класе, као што је у сличним приликама уживају остали протопрезвитери; он проведе век свој са првобитном класом трећом, а та је разлика износила годишње 600 Круна.

Па не само то, него мили наш покојник не могаше за скоро пуних 20 година добити ни помоћника протопрезвитерског, као што га по рескрипту треба да имају сви протопрезвитери и већина их и имађаше, него мораде сам да уз своје протопрезвитерске дужности врши и парохијске, а то све с тога, што он беше човек смеран, неумешан и нерадо мољаше да му се учини и оно, наштo је имао право.

Уз остале своје званичне послове, а и уз материјалне невоље, с којима се имао често борити, постиже милог нашег покојника пре 17 година још и та жалост, да изгуби своју милу супругу, те остаде са неизведених на пут и неудомљених шесторо сирочади, да им буде и отац и мати.

И да не имађаше наш мили покојник у своме животу невоља, те да се безбрижан у бољим материјалним приликама могаше сав посветити своме позиву и књижевности, показао би он још много већи и кориснији рад и народу у своме протопрезвитерату и српској књизи, а особито свештенству.

Но, и поред поменутих невоља и неприлика, мили је наш покојник у пуној мери оправдао поверење и свештенства овдешњег и оног из протопрезвитерата, а тако исто и овдешњег српког грађанства и оног у протопрезвитерату, а тако исто и својих претпостављених духовних власти и црквених поглавица, којих је за време протопрезвитеровања, које привремених које сталних, њих 6 променуо, од којих је ради савесног вршења својих дужности поштован и уважен био, а од садашње црквене поглавице Његове Светости српског патријарха Георгија и одликован био надбедреником, а тако је исто увек уживао и поштовање од овдешњег грађанста без разлике вере и народности, а тако исто и месних, земаљских и државних власти, који му поштовање ево и при вечитом овом растанку својим овако лепим присуством указаше. Овдешње пак српство одликовало је милог покојника избором за управитеља овдешњих српских школа и посланика на народно црквеном сабору 1890.

За своје пак књижевне радове био је мили наш покојник одликован од нашег књижевног друштва „Матице српске" у Н. Саду избором за члана књижевног одељења, а од краља српског Александра орденом св. Саве трећег степена.

Мили наш покојник по својој природи, као што рекох беше човек мирне природе, смеран а и неумешан, те с тога се и не истицаше у јавним општинским и народним стварима, зашто се захтева сасвим друга природа, и колико ми је познато, само се једанпут јавно истакао, а то беше тада, када оно 1881. г. приликом избора посланика за народно-црквени сабор, који имађаше задатак да обави избор српског патријарха, именовани црквени одбор искључи из списка бирача сасвим неоправдано и незаконито преко 60 првих најугледнијих и најцрквенијих грађана само с тога, да буде изабрат за посланика онај, који би гласао за администратора и бачког владику Германа Анђелића.

А када се оно у супрот јасном постојећем наређењу ипак изабра такав човек за посланика, стави се мили наш покојник на чело својих овдешњих независних и родољубивих грађана српских, те упутише против избора сабору протест, који протест уважи, избор уништи,ал подједно и милом покојнику навуче на врат гоњење од стране именованог патријарха Германа Анђелића, а уз гоњење увећаше му се и његове материјалне околности, јер и он

скоро пуних пет година не добиваше уредно ни ону уду плату.

А у исто време ставио се на чело оних Србаља, који настојаше да се уведе у овдешњој црквеној општини редовно стање, што је после пет годишње борбе и постигнуто, а уједно и спашен огроман фонд школски.

Као лепу црту милог нашег покојника морам споменути, да он знајући, шта је то сиромашан ђак, сваком се приликом заузимао за њих, и многи данас у српству човек од положаја, има доста за њега захвалити његовој препоруци.

У друштву, а особито у поверљивом друштву, беше мили наш покојник расположен и вољаше оне, а особито од своје браће свештеника, који га знадоше својим причањем развеселити, те тиме му ма и за час бригу умалити.

Ето о в а к а в беше мили наш покојник окружни протопрезвитер и парох овог св. храма Божијег високопречасни Господин Јефтимије Вукадиновић, и пошто беше такав, због тога ће и остати име његово у лепом и милом спомену код свију нас, који смо га познавали и поштовали.

Мили је наш покојник дочекао леп век, који и ако није провео у онаким срећним приликама и задовољству, као што га неки проводе, ипак му је за утеху могло служити а и служило то, што је поред све своје несреће и невоље, оставши за рана удовцем, дочекао децу своју — пет синова и једну ћерку, коју он ретком љубављу љубљаше удомљену а већином и срећну, те уживаше у њима и својим унучадима, те како честитој и благодарној деци родитељи нису дуго живели, Ви децо милог покојника не треба да грешите Богу и да на њега жалите, што Вам немилостива смрт отрже из Ваше средине Вашег милог и доброг оца, но треба да сте му благодарни, што је дочекао да Вас види као људе и удомљене.

Мили покојниче и незаборављена наша духовна старешино! Прими од нас твоје духовне сабраће при овом вечитом земаљском растанку искрену хвалу и благодарност на оној љубави и доброти твојој, с којом си нас увек предусретао не као твоје потчињене, него као млађу браћу, и ми ћемо докле год узбудемо у животу, при свршивању сваке божанствене литургије из поскурице одређене за вађење честица за умрле, једну честицу наменути и за покој твоје добре и племените душе и ради вечнога сећања на тебе; прими искрену хвалу и брагодарност од твојих захвалних парохијана, међу којима има доста њих које си ти крстио, а врло многе венчао и многе им радосне и жалосне свештеничке дужности обављао, а тако исто и од подручних ти општина твога протопрезвитерата и присутних овде њихових изасланика и заступника, који ће те се дуго и дуго времена с благодарношћу сећати и спомињати; прими искрену хвалу и од целокупног овдешњег грађанства, без разлике вере и народности, који су те и за живота поштовали и уважавали и с љубављу предусретали, те који не могоше пропустити а да се и овом приликом у овако лепом броју овде не искупе и последњу ти пошту одаду, а тако исто и од овдешњих власти, чији су те преставници за цело дуго време твога живљења у овом граду такође с поштовањем и љубављу предусретали и ишли на руку у твоме званичењу, кад имађаше с њима посла, те и они у овако лепом броју дођоше, да ти кажу последње збогом и отпрате до вечне куће.

Прими мили покојниче искрену хвалу и од твоје духовне поглавице и твога школског друга Његове Светости преузвишеног Г. нашег српског патријарха Георгија, који је из поштовања и уважења твојих заслуга изаслао посебно изасланство, да те отпрати до вечне куће.

Прими мили покојниче искрену хвалу, и од твојих поштовалаца свештеника београдских и Његовог Високопреосвештенства Г. митрополита Димитрија, који такође дођоше да те испрате до вечне куће и који изасла посебно изасланство на твој погреб.

Прими напослетку мили покојниче искрену хвалу и од привременог заступства овдашње српске црквене општине на свима оним силним добрима и пржртавности твојој, а као мала награда за њих уверен сам да ће говети твојој племенитој

www.uniliib.rs
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

души, као што и нама свима гове његов закључак, да смрт твоју огласи — што учините из поштовања и верске и грађанске спошљивости и наша браћа и сугрђани католици, те и они у својим црквама огласише твоју смрт, — у свима овдешњим српским црквама, да истакне црне заставе на црквама, да јави уобичајеним пертама српском народу смрт твоју, да бесплатно дад: при твојој сахрани не само рипиде из свију цркава и остале утвари величанствене, него и да те и сахрани на општински трошак и приложи по 100 кр у школски фонд и фонд св. Саве.

Но, уза све то мили наш покојниче, уверен сам да ће твојој племенитој души највећма говети, ако ти приликом попуњења твога места изаберемо достојног последника, и да нас при том избору руководе они исти обзири, који су на: руководили, када смо тебе бирали и изабрали.

А сад мили покојниче, прими искрено хвала и од мене твога млађег брата, који ти је доста приномагао твоме избору, и као истинитог поштоваоца, с којим си више пути имао договора и разговора о разним црквеним и народним стварима и стварима односећим се на твоју званичну дужност, а заједно и црних дана имадосмо за време тако назване Германове владавине. Опрости ми, ако сам те кад у чему и увредио, и праштајући се с тобом, кличем ти из чистог срца и ожалошћене душе: вечан ти спомен честити и племенити свештениче и Србине. Слава ти!

Манастир Крушедол

од 1754.—1774. год.

(ГРАЂА ЗА ИСТОРИЈУ ФРУШКОГОРСКИХ МАНАСТИРА).

Прибрао: **Сава Петковић**, парох.

[Добановци]

(Продужење.)

2.

Религијозно-морални живот манастирски.

На каквом су ступњу религијознога васпитања стојали калуђери овога манастира у овом времену, видело се већ у прегледу живота појединих калуђера. Но томе се послу и слаба пажња поклањала при свем том, што се од стране духовних власти издавало често пута оштре заповести, да се калуђери настављају у основним истинама вере и морала хришћанског. Тако је 13. марта 1758. дошла преко архимандрита шишатовачког заповест, по којој имају калуђери: „научити ортодоксос и поучение свјашченическоје и седм таин с толкованијем“. Тада је, на предлог архимандрита крушедолског, исти „собор“ одлучио, да сви калуђери „идут во једину ћелију учитисја вишеписатиа и да будет надзиратељ Мојсеј јеромонах Поповић“. Следеће године (4. септ. 1759.) прочитан је и митрополитов циркулар „которij приказујет нам моностирожитељем изучавати књижицу „Православное исповједаније вјери вкратце“, и Перњаворци да изучат Вјерују, Оче наш, Богородице Дјево и всјех заповједеј божиј“. Но колико су тада и сами калуђери били упућени у науци вере, види се из 8. тачке „Репорта“, ког је архиман. Пахомије 29. септ. 1759. послао митрополиту Ненадовићу. „Обшче братију совокупи в трапезје и преслуша ортодоксос. Котори знајет, котори не знајут. Проигумен Леонтиј знајут до вопроса; јером. Никодим не знајет; намјесник Јосиф до символа; Мојсеј знајет; Мојсеј знајет до Богородица роди једину Ипостас; Гаврил јером. до иже хошчет спастисја; Иларион и Неофит знајут“.

Бригу око религиозно моралног васпитавања браћије водили су архимандрити. Они су на братским саборима по каткад саветовали братију „шчо би обхожденије њихово чино било и љубав имјели између себе и прочаја полезнаја“; распитивали су „како обходјатсја, исповједајут ли сја и имјејет ли кто на кого пореченије?“ Уз велики пост позивали су духовнике из оближњих манастира да исповеде братство. Тако су се 30 марта 1764. „братија сего св. поста исповедали код духовника Леонтија ремецкаго“, а 31. марта 1767. „код духовника Теодора јазачкаго“.

Но при свем том каково је религијозноморално владање неких калуђера у овоме периоду времена било, види се из ово неколико примера:

На собору 12. марта 1754. „наложихом Кирилу јеромонаху“, — за казну због његова неуредног понашања — „20 ударенј жезлом; Јосифу дјакону наложихом 12 ударенј жезлом“. Но како су ови били расположени према овакој

пресуди, види се из даљих речи овога записника. „В том же часје оба дерзост своју показаша, да хошчут постриг свој оставити, за кое у арест отслати јесу за болшеје их исправленије“.

Братски собор од 30. јунија 1757. расправљао је мало бруталну аферу оца Гаврила. Ствар је у овом. Отац Гаврило „опилсја“, па дошао у цркву на повечерњу. Када је „господин преосвјашчени Јоан“ (ваљда вршачки), који се тада десио у цркви, заповедио да се поји „молебен пресвјатија Богородици“, „вишеречени Гаврил“, место да поји, „почел говорити попу Симеону: чати ти, или иди на поле! Али ниси ти за читање, но иди те чувај говеда и свиње! Мојсеј рекал Гаври: Не вичи, Гавро, по церкви! А Гавра отговори: Мучи ти, и ти се уздаш у проигумна. А Мојсеј: Остави се проигумна, ето владике при церкви. А Гавра: П..... ти ја за владику и за проигумна и за те! Знаш ти какав си? А Мојсеј отговорил: Какав сам? А Гавра: Ти сам знаш какав си, что отговараш овога магарца за тога Симеона. То је глумленије по цркви сам господин владика чуо, и за таковое безчиније јест наказан Гаврил соборне жезлием 15 крат“.

Исто су тако кажњени на сабору 18. маја 1758. и јером. Јоасаф и монах Иларион и то „жезлием 12 крат, что из трапези безчинствовали и јело по трапези просули и измежду себе један другом опсовали оца и мајку“. „Паки в тој ден“ — читамо у записнику исте седнице од 18. маја 1758. — „на ручку бившу отцу архимандриту с братијама и мирно ручали и по два мертика вина сваком, а једни и по три попили, како јером. Гаврил пак. По савршенији ручка почел поп Гаврил попу Христофору говорити: „Зашчо теби дали два пара халина, а мени у двадесет година ни једног пара нису дали? Али то је по милости, из тефтера се даје, зашчо је твој проигумен“. За који приговор измежду попа Гавре и попа Христофора устал отец архимандрит от астала, а проигумен почел говорити Гаврилу: „Остави ме се, Гавро, нисам ја ни једном из тефтера дал без договора, нити сам ја херсузин ове свете обитељи“. А поп Гаврил: „Јеси ти херсузин, и зашто тако чиниш фалишно као лисица“? И пошав проигумен у ћелију, а Гавра за проигумном говорећи: „Не чините право!“. И пљунувши на проигумна каже: „И на вашу правду!“ За које отец проигумен двакрат ћушил по глави. По том паки непрестано поп Гаврил, викајући, говорил: „Знам ја ко је проигумен-лисица! А братство је казивало, да је за његове новце купил јему отец архимандрит, а није проигумен; не знам ја, и архимандрит је проигумнов ортак“. А превраћајући руком виче: „Лисица! и паки говорим лисица!“ Тако поп Јосиф почел говорити проигумну: „Метните га у арест!“ И тако архимандрит заповедил, и метнули га у арест, и тамо бил цјелу ношч. И паки сутра дан искал проигумен собора и сатисфакцију. И заповедил отец архимандрит бити собору и всја братија кромје попа Никодима заклетаго старца. И братија говорила да дође поп Никодим, кто хошчет судити. И послал два крата отец архимандрит, да дође поп Никодим, и — не хотјел доћи. Сказал: „Ја нећу доћи, пак нека ме туже на митрополита“. И тако сја разишли и не совершили собора за противленије Никодимово“.

„Јером. Јосиф“ — читамо у записнику од 17. фебр. 1761. — „которij погрешил г. архимандриту и противно отговарал, и тако предпознал себе да је погрешил и с разужденијем братским опредјелише јему шчрофа. Паки јером. Гаврило, которij пијанствовал и по церкви безчинствовал, а и прежде погрјешивал, сим образом и совјетован и наказиван, и не хотел престати, и тако паки жезлием наказан, и објет свој дал, что у напредак не хошчет творити ни пијанствовати. Ашче ли у напредак паки преступит свој објет, да возмут сја от јего кључи церковни и по јего кривици да терпити будет шчраф“.

На собору 20. јуна 1761. осуђен је јером. Никодим „за некоја обличенија, која нису се могла посвједочити, нити је истина била, на епитимију: један месјац у обшчеј кујни послужити“. Том је приликом одлучено, да „у напредак без всјакија милости котори први љубо каков порок, или укоризну, или псовку на кого учини, тој или да изиде из монастира, или цјели год обшчу кујну држати“.

Но тај се закључак братски није у дело приводио, ма да се и после тога међу братијом догађале разноврсне „укоризне и псовке“. Тако је монах Никанор (29. септ. 1767.), „за његово дерзновоније что он дерзнул и на попа Христофора келији ногом обио врата и

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

дјака у келији бйо и за проча његова погрешенија 6 крат жезлом ударен бист. — Такожде попа Христсфора и Неофита монаха во арест судихом за 24 сата ради тога, что поп Христофор по братских келијах, а наипаче во вечер и ноћом, пијан ходи и себе правице тражи, попа Симеона принуждавал да по њему сведочи. — Неофита монаха погрешение ово: что он попа Христофора у два крат за ши вукао у попа Симеоновој келији и јешче псовао попу Христофору матер, оца, веру материну и душу материну, — за то 12 крат шрапом ударен бист."

На собору од 24. јула 1768. „бист присуждение за Никанора (Николајевића) наречената монаха за његово дерзновение и упорство и злаја изреченија с различними лици многократно нападајући овоже при самом обеду и трапези общчеј не само с млађим да је упоран но и старцем уста отварати не даде и в гостилници пред гостима, а и самоме г. архимандриту убиством претио и говорио: „Тако ми Матере Божје оћу га убити." Христофору јеромонаху књигу Молитвослов узео и нити платити, нити пак књиге вратити. На башчована Пантелију трикрат до сад нападао и камењем и цигљами на њега метао се. Лазара паракувара такођер на Сошествије св. Духа у кухини дрветом ударио и прокорвавио, потом паки циглом у леђа ударио. А сад у прошавши вторник, јулија 22., код толиких јабука далше что народ и људи беру и крадут, нехотјео брати, но под пенцер Симеона јеромонаха дошао јабуку брати, за које г. отац архимандрит много крат говорио: „Које су јабуке близ келиа и пенжера да би се могле барем сачувати." Он, Никанор, аки неки силеција, трикрат доходио млатити, а зато Симеон јеромонах јему говорио: „Остави се јабуке, не млати, шчо би се зашчедило поради честних гостеј и задержало!" Но Никанор не хотјел оставити се. Тогда Симеон по трикратном говоренију, и Никанору не хотјевшу послушати нити покорити сја, ожесточио се и Никанора турио руком, а по том ударио шчапом. Тогда Никанор усуди сја и јером. Симеона за косе узети и трзати и главу земљи притегнути и једном руком држао за косе, а другом с једним кочићем по потилку и по леђи доволно ударао, за које Симеон викао и помагао. Тогда братија, која су се ту трефила, повикали и развадили. Јешче тако сказујут, да је било могуће Никанору колац извући, би Симеона и убио. Зато им обојици епитимију или кашчигу наложизмо. Симеону, како свјашченој персони, зато что (нечитко) простерти руку и ударити, да до недеље грјадушче то јест 4 дња в келии пребити и псалтир со сухојаденијем читати, а никуд не ходити, по том и у напредак објешчал сја, да више ктому не дерзнет бити сја. А Никанору шест дне у аресту са сухојаденијем пребити, наконец ... (не пише колико) крат со жезлом јего ударити и ктому јешче завешчание против његове толике противности и упорства, које све здје славити нужно јест по реду дати да у напрецак от свега више споменутих речи, гордости и дерзновенија хоће престати и боље оће поступити, јакоже ниже написано јест:

„Аз низу именовати завешчавају се пред свемогућим Богом и пречистом Дјевом Богородицом и свјатими ангели и прочим свјатим Богу угодившим, објешћавају сја и заклињају сја, да к тому никоего дерзновенија, или прекословија, упорности и укоризни како старшим, тако и млађим не хоћу ни јединому им противити сја, но једно гледати, на шчо пошао јесам то јест: на терпјеније, нишчету, чистоту, братољубие и покорност и на прочаја добра дјела по сиље мојеј показивати, а от оних злих и богопротивних дјел от ниже бљусти сја и хранити сја буду, које и у протоколу общчом написато јест. А ашче би сеј мој завјет љубо в чем потрао, да будем под кашчигом сваком подлећи, а јакоже ни чина развје халина примио нисам, тако без сваког суда или правице из монастира изгнан да будем, ашче вишереченаје преступим. За кое и својеручно подписах сја на собору у общчој трапези у общчежителном монастиру нашем Крушедолу месјаца јулиа 26. 1768.

Понизни слуга Недељко наречени
Никанор монах.

(Свршиће се)

ЛИСТАК.

Вести.

Одобреље св. Арх. Синода. По резолуцији Његовог Величанства од 22. Марта о. г. одобрено је држање св. Архијерејског Синода.

Отварање његово одредиће се доцније.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Седнице автономних власти. За 17. о. м. сазват је у седницу арх. адм. одбор, а за 18. о. м. конзисторија.

Радосна вест. У парници румунске јерархије против српске јерархије и настојатеља српских манастира Бездина, Месића и Св. Ђурђа, донела је кр. Курија коначно решење, по ком је дато место приговору са српске стране против компетенције кр. пештанског суда да доноси решење у тој парници.

Обе првостепене пресуде су укинуте, и тужитељи су осуђени на сношење судских трошкова.

За овакав сретан исход у овој ствари, ком се сваки Србин обрадовати мора, има се у првом реду захвалити Његовој Светости и кр. земаљској влади у Загребу, а у првом реду пресветлом бану Преузвишеном Г. грофу Теодору Пејачевићу, који је настојао на надлежном месту да се са угарске стране призна самосталност и надлежност судова у Хрватској и Славонији у оним судским стварима, чије решење спада пред компетенцију земаљских судова у Хрватској и Славонији.

Овом је коначном пресудом признато, да се против српских манастира у Хрватској и Славонији парница може подићи код земаљских судова у Хрватској и Славонији а никако код угарских судова.

Шта ми оно рекосмо. Када оно непозвани и недорасли људи у Босни и Херцеговини подузеше да наш православни народ у тим земљама дође до своје народно-црквене автономије, те за израду штатута узеше човека који с брда с дола направи им га, и не познавајући људе и прилике, ми смо у неколико пути подизали свога гласа против тога, и наспоменули смо, шта ће напослетку бити од исте автономије. Наш се савет и глас није послушао, штатут је ступио у живот, и већ се јавно тврди да с њиме није нико задовољан, па ни сами прваци народни, који су га градили, те се појављује жеља, да се у њему чине измене, „иначе, она ће — уредба — бити увијек камен спотицања и у мјесто правилног живота и рада у нашој автономији, даваће нам повода за међусобан раздор и неслогу“ (бр. 54. „Српске ријечи“).

Кад се помисли, с каквом је напором и трошком створен и потврђен штатут; не треба се варати да ће се и измена моћи друкчије спровести.

А дотле? Дотле ће владати међусобан раздор и неслога.

А то смо ми знали да ће наступити и за то се и дао исти штатут.

Штрајк словослагачких помоћника. Због неоправданог захтева, избио је штрајк у нашој штампарији, због чега лист излази на табаку.

Штрајк је решен одказом службе непослушних словослагачких раденика.

Управа штампарије.

Уредник: **Димитрије Руварац**, протојереј.

Књижевне вести.

Српска Књижевна Задруга,

Изишло је најновије коло Српске Књижевне Задруге са овим издањима:

1. *Људевит Вуличевић:* **Моја мати и Сила савјести.**
2. *Стојан Новаковић:* **Турско царство пред српски устанак 1780—1804.**
3. *Шандор Ксавер Ђалски:* **Под старим крововима.**
4. *Бранислав Ђ. Нушић:* **Пучина и Обичан човек.**
5. *Радоје М. Домановић:* **Приповетке.**
6. *Сава Д. Мијалковић:* **Из немачке лирике.**
7. *К. М. Станьуковић:* **Први кораци** Роман. Превео П. П. Ђорђевић.

Цена је целом ову колу 6 К за претплатнике. Све поруке из Аустро-Угарске, Босне и Херцеговине, Црне Горе најтачније извршује потписана

Српска Манастирска Штампарија
у Срем. Карловцима
као главни комисијонар Српске Књижевне Задруге.

„Мађедонија и Мађедонци“
Књига Ивана Иванића

Са тим натписом изашло је велико дело Ивана Иванића, опис земље и народа, са географском, етнографском, статистичком и привредно-трговинском грађом. Књига износи 21 штампан табак великога формата, има 43 слике. Издање је врло луксузно. Цена му је 6 динара. Поруџбине се шаљу штампарији Савића и Комп. у Београду. У књизи има 23 одељка, а садржина јој ова: Предговор. Из Солуна у Серез; У Сэрезу; О вароши Серезу; Душанов град Серез; Округ серески; Задужбина цара Душана кодСереза; На струмском (Гахинском) језеру; Пут у Драму; У кавалу, ксанти и Дедеагач на Марици; Из Драме у Дојран (Полин); У Полину (Дојрану,

Довиру); У вароши Кукушу; Кукушка околина и Карадак нахија; Струмица; Струмска област; Град Солун; Из Солуна у Демир-Капију; У доњем делу Солунског вилајета; У Пели, Јенице-Вардару (Пазару) и околини; Воден и околина; Меглен и Острово; Лерин, Костур, Свечиста, Кожани и Србија. Изво изд статистике становништва у Маћедонији и Старој Србији. Извод из статистике српских школа у Турској. У овој књизи има 43 ових слика: Град Солун; Дуж жељезничке пруге Солун-Серез; Варош Серез и остатци Душанова града; Предграђе Сереза и шетнице; Развалине цркве св. Николе. Пазар у Мелнику; Група сеоских девојака у И. Маћедонији; Група Цигана на тахинском језеру; Жељез; станица на прузи Серез Драма; Сеоски хан у Маћедонији; Група са пазара у Драми; Варош Кавала на Маћедонском приморју; Варош Драма; Група са Маћедонског пазара; Српски сватови у Маћедонији; Народна ношња у Маћедонији и Старој Србији; Срби варошани из Повардарја; Поглед на Солун с мора; Стари „Капан“ – пазар; Турчин пиљар на пазару; Српски конзулат у Солуну; Отоманска Банка у Солуну; Улица у Солуну; Српска виша девојачка школа у Солуну; Оркестар српских гимназиста у Солуну; Бела кула у Солуну; Црква св. Димитрија у Солуну; Рушевине цркве, потом џамије, св. Софије у Солуну; Српкиња из битољског вилајета; Демир Капија; Хиландар у Светој Гори; Страна манастира Хиландара; Вардар близу свог утока у море; Апсана у Турској; Поглед на Воден; Група српских учитеља из Маћедоније и Ст. Србије; Група Срба Маћедонаца; Стара надгробна плоча код Острова; Маћедонски рибари на језеру; Пожар у јужној Маћедонији; Свештеничка породица; Српкиња из јужне Маћедоније; Јужни Арнаути.

Књига се продаје у свима књижарама. — Књижарима рабат. — Цена 6 динара. —

Штампарија *Савића и Комп.* у Београду.

Од администрације.

☛ Молимо поштоване претплатнике да дужну претплату подмире, и нову обнове, јер ето наступила већ и друга четврт 1906. г. а многи претплатници наши нису подмирили своју претплату на овај лист ни за 1905., а да не би смо морали никоме лист обуставити моле се г. г. дужници да свој дуг плате.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

А. 23363|2041. 1905. 1 – 1, 32

ОБЈАВА

Ради сталног попуњења места једнога грађевинско-надзорног органа при управи епархије темишварске, расписује се офертска расправа, која ће се одржати дана 1/14. маја 1906. у писарници епрхије темишварске, до кога се дана понуде имају предати. Рефлектовати могу само дипломоване архитекте из Угарске. Потписана епархијска управа задржава себи право да без обзира на исход офертске расправе ма којега рефлеканта понуду прими или офертску расправу за безуспешну прогласи. Са рефлектантом, којег понуду ова епарх. власт прихвт ила буде склопиће се уговор. Погодбе могу рефлектанти прегледати у званичним часовима у писарници епарх. управе темишварске.

Председништво

Број 191. ех 1906. 1—2. 33

К. в. 103.

СТЕЧАЈ

Исписује се на парохију у Шуметлици, VI. разреда са роком до укључиво 17. (30.) априла 1906. године.

Молитељи имају своје прописно обложене молбенице до стављенога рока надлежним путем потписаној консисторији поднијети.

Из сједнице прав. срп. епарх. консисторије у Пакрацу, 22. фебруара (7. Марта) 1906 године држане.

Председништво.

ДРАЖБЕНИ ОГЛАС. 34. 1 – 1.

Срп. прав. црквена општина у Беркасову (Срем) расписује јавну дражбу на мањак за дан 30. априла (13. маја) у 2 сата по подне ради зидања нове капеле на извору св. Петке Прорачун је 9000 к. који се заједно с нацртом може код председника видети.

У Беркасову 7. (20.) апр. 1906.

Председник :

Сима Михајловић.

Бр. 289. ех 1905|6.

ЗВАНИЧНА ОБЈАВА.

Оригинал Сведоџбе о свршеним богословским наукама, издан 21. јула (2. августа) 1887. бр. 23. за Владимира Обрадовића из Адашеваца, проглашује се овим уништеним, а 26. марта 1906. издан је дупликат исте свједоџбе.

Управа правосл. срп. богословског училишта у Карловцима 29. марта 1906.

Ј. Вучковић, ректор.

WWW.UNILIB.RS

Ad бр. К. 40. зап. ex 1906. 29 3—3

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај ради сталнога попуњења упражњеног парохијског места IV. (четвртог) разреда у Шиклушу. Молитељи имају своје ваљано инструисане молбе путем претпостављених им власти до 17. (30.) априла 1906. год. потписаној конзисторији поднети.

Из седнице епархијске конзисторије будимске, држане у Будимпешти 9. (22.) фебр. 1906.

Председништво.

Ad бр К. 404/329 ex 1906. 2—3, 30.

ЕДИКТ

У бракоразводној парници Елеоноре Алиуш из Петроварадина, против супруга јој Јосипа Велеца сада непозната боравишта, овим се расписује едикт за 90 дана с тим, да се има поменути Јосип Велеца у горњем року, рачунавајући од дана првог увртења овога едикта овој Конзисторији или сам лично или преко свога заступника јавити, јер ће се иначе ова бракоразводна парница и без њега наставити и довршити.

Из седнице архид. конзисторије, држане у Карловцима 21. марта (3. априла) 1906. г.

Председништво.

ДРУГИ ОГЛАСИ

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА

АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — **са гаранцијом на више година** — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у овакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем

од мене изнађена и много пута одликована са створеним одушкама провиђена звона,

која су у горњем делу — као виолина — са отвором у виду фигуре 8 провиђенаи као имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 327 килограма изједначује са звуком других по старој системи ливених звона од 461 килограма.

Даље препоручујем **козе за звона** од кованог гвожђа, у торњу слободно стојеће; **звона или шоље за сатове** од метала; **прављење старих звона са крунама** од кованога гвожђа. —

3— 3. Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

На миленарској земаљској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом миленарском медаљом.

„Српски Сион“ излази сваких 15 дана на 2 цела табака. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 8 круна, на по године 4 круне, а на четврт године 2 круне. За стране земље, на годину 10 круна. Појединн бројеви 40 филира.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације у року од 15 дана шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 10 филири од једног реда ситних слова. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Све спорове овога листа у ствари претплате или других потраживања решава котарски односно општински суд у Карловцима.

Издање и штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима. 281. 1906.